

tom uznávaným nositeľom idey slovenského národného sebavedomia a sociálneho pokroku, aby v rodine európskych národov ako rovnocenný činiteľ plnil úlohu, ktorú mu Boh určil a ktorú od neho európska solidarita národov vyžaduje.

Pevní vo viere o budúcnosť svojho národa, nezlomení v odhodlanosti vôle vytrvať v službách národa svojho prežijeme ťažkú dejinnú skúšku prítomnosti, a tak zabezpečíme svojmu národu právo na samostatný život. Pevná viera i vrchy prenáša, pevná viera i železo láme, a keď sa k tejto pevnej vôli pripojí ešte i pomoc Pána Boha, tak potom naše víťazstvo je zabezpečené! A o pomoci Pána Boha nepochybujeme, lebo boj svoj za sväté práva národa vedieme v mene Božom a podľa jeho zákonov. A preto keď Boh s nami, kto proti nám? Teda vydržať, neuhnúť sa, v statočnosti vytrvať, až znovu zažiarí nad naším Slovenskom slnko pokoja a spokojnosti!

Na stráž!

„Slovák“, 3. 9. 1944, čís. 199a, mimoriadne vydanie.

235

1944, september 2.¹ Londýn. — Depeša čs. MNO náčelníkovi čs. vojenskej misie v SSSR gen. Píkovi s odkazmi prezidenta Beneša čs. vládnej delegácii a moskovskému vedeniu KSČ.

Preďte Němcovi, Fierlingerovi, Gottwaldovi, Valo, Nižborskému a Drtinovi tento prezidentův vzkaz², určený všeobecne celému našemu moskevskému ústředí politického prostředí. [?]

Jsem společně s vládou v soustavném a stálém kontaktu s politickým a vojenským vedením slovenským po celou řadu měsíců.

Vojenská akce na Slovensku byla soustavně a podrobně připravována slovenským vojenským vedením a MNO v Londýně v tom smyslu, aby ve chvíli, kdy R. A. zahájí postup na Slovensko, všechno bylo hotovo a připraveno v plné dohodě s nejvyšším sovětským velením.

V tom smyslu jsme informovali stále a podrobně Vrchní velení sovětské armády cestou naší vojenské mise v Moskvě. Nikdy nic nebylo tajeno a o hlavních věcech tohoto našeho postupu byli ovšem informováni Angličané a Američané.

Zpráva o rozhodnutí Německa obsadit Slovensko, nás došla již 12. srpna 1944. Vojenské vedení ze Slovenska hlásilo, že se budou okupaci bránit. Další jsme k tomu souhlas. Poslali do Londýna svoje plány, ke kterým byl dán z Londýna částečný souhlas, částečně byly doplněny. Tyto plány a naše poznámky a doplňky k nim, byly rovněž poslány na vědomí sovětskému velení cestou naší vojenské mise v Moskvě.

I my zde v Londýně i všichni na Slovensku byli jsme jednotni v tom, že nebránit

¹ Depeša došla do Moskvy 2. a 3. 9. 1944 a bola dešifrovaná 3. 9. 1944 o 18 hod.

² Tento prezidentův odkaz považujeme za veľmi dôležitý, lebo v podstate a vo všetkých hlavných smeroch objasňuje úsilie londýnskych čs. vládnych kruhov: „všetko, čo sa na Slovensku robí, robí sa podľa našich smerníc, v spolupráci a dohode s nami; nemáme žiadnych »zvláštnych politických úmyslov«, o všetkom loyálne informujeme všetkých spojencov; všetci v Londýne aj v Moskve musíme postupovať jednotne, aby sa prejavila jednota všetkých táborov.“ V pozadí všetkých týchto „ujistení“ bola snaha podriaďiť si domáce protifašistické hnutie na Slovensku a dirigovať ho podľa triednych a politických záujmov benešovských kruhov.

se německé okupaci bylo by zločinem. Proto když Němci zahájili postup na Slovensko, dali jsme odtud z Londýna souhlas k provedení obranného plánu. Je nám jasné, že sovětská armáda nemůže měnit pro události na Slovensku svoje strategické plány. Také toho nežádáme. Obrana však byla bezpodmínečně nutná.

Čatlošovy plány jsme hned od počátku odmítali. Byli jsme o jeho podvodných manipulacích ihned a podrobně informováni a nevěřili jsme mu.

Žádných zvláštních politických úmyslů s naší strany nebylo a není. Děláme všechno v naprosté loyaltě a v těsné spolupráci se slovenským ústředím a slovenským vojenským velením. Ani naše, ani slovenské podnikání nemá a nesmí mít speciálních politických cílů. Žádám Vás, abyste stejně Vy v Moskvě v naprosto plném jasném souhlasu s námi a v plné jednotě jak se stanoviska politického, tak vojenského postupovali tak, aby se v tomto rozhodném okamžiku jasně projevila plná jednota jak celého našeho zahraničního vedení a všech jeho táborů, tak také celého domácího odboje na Slovensku a všech jeho táborů.

V Moskvě i na Slovensku mohou být všichni jisti naší absolutní loyaltou a plnou spoluprací právě tak, jako já sám osobně počítám s Vámi všemi v Moskvě i na Slovensku.

Dr. Eduard Beneš.

Dodatek:

President vzkazuje:

Předložte vzkaz Drtinovi³ a uznáte-li za vhodné, podle dohody s Drtinou vzhledem k situaci, aby byl předán ostatním vyjmenovaným osobám za tím účelem, aby to vyvolalo plnou jednotu mezi Moskvou a Londýnem, udělejte to. President Vás také opravňuje, abyste spolu s Drtinou podle situace v Moskvě učinili ve vzkazu příslušné změny, bude-li jich třeba.

VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/1/c. Depeše došlé, 1944, čís. 865-882/3. Záznam dešifrované došlé depeše. Strojopisný přepis.

236

1944. september 3. [Banská Bystrica.] — Situačné hlásenia zaslané rádiotelegraficky čs. MNO v Londýne.

VI 090319/44¹

Situace 2. září v 19.00 hod.:

Strečno: naši jsou v těžké obraně.

Velká Bytča: velitelství SS divize.

Považská Bystrica: jeden prapor pěchoty.

Púchov: 300 německých vojáků (na autech).

Ilava: tábor byl rozpuštěn.

Teplá: 1 pluk pěchoty na autech.

Trenčín: opět boje.

³ V Píkovom materiáli je priepis Píkovho listu ministrovi Němcovi zo 6. 9. 1944. Píka zasiela Němcovi Benešov odkaz a poznamenáva: „Pan president ponechává Vám na posouzení a rozhodnutí, zda vzhledem na místní situaci je účelným předat vzkaz všem čl. činitelům v Moskvě za tím účelem, aby to vyvolalo plnou jednotu mezi Moskvou a Londýnem.“ (SÚA Praha, E 22-12-15/101.)

¹ Na intimáté tohto rádiogramu (príloha k čj. 709 taj.—II. odbor 1944) je rkp. poznámka „Došlo 2. 9. do 20. hod.“ (VHA Praha, Západ I, HV Londýn, 9/3/1). Rovnako vo zväzku odpisov rádiogramov Slovensko—Londýn je toto situačné hlásenie označené ako „zpráva ze Slovenska ze dne 2. 9. 1944“. (SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada, „Vít“.)